

Vilniaus universiteto (VU) Filologijos fakultete fonetikai, lingvistai ir informacinių technologijų specialistai pristatė lietuvių šneka valdomų paslaugų plėtros projektą LIEPA 2. Juo siekiama, kuriant ateities skaitmeninius produktus, lietuvių šneka valdomas mobiliąsias paslaugas, padidinti lietuvių kalbos vartojimą elektroninėje terpėje.

Pasak projekto vadovo dr. Audriaus Valotkos, jei norime, kad lietuvių kalba būtų klestinti, jai reikia atrasti vietą elektroninėje erdvėje.

„Tai kalbai, kuri neapsigyvena technologijose, greitai nutiks tai, kas nutiko toms kalboms, kurios nesuspėjo į Gutenbergio spaudos epochą – jos liko istorijos paraštėje“, – projekto reikšmę nusakė A. Valotka.

Pasak VU Duomenų mokslo ir skaitmeninių technologijų instituto profesoriaus Laimučio Adolfo Telksnio, prakalbinti kompiuterius lietuviškai mokslininkai siekia jau 50 metų. Būtent prieš tiek laiko kilo ir mokslinę pažangą skatinantys klausimai: ar mašina taps protingu daiktu, ar ji kada nors galės būti žmogaus pašnekovu?

Ir iš tiesų atsakymą šiandien jau girdime. Renginyje robotas NAO taisyklinga lietuviška kalba pasveikino visus susirinkusius paminėti darbų pradžią. „Išmokykite mane su jumis bendrauti šnekant lietuviškai“, – prof. L. Telksnio ir dokt. Lino Aidoko parengtą pranešimą pasakė jis.

Per trejus metus bendradarbiaujant VU filologams ir technologams lietuvių šneka persikels į ateities elektroninių, judriųjų paslaugų erdvę.

Projekto atpažintuvo ir paslaugų valdymo grupė (vadovas prof. L. A. Telksnys) kurs:

- interaktyvų humonoidinį robotą, ugdantį mokslelių gebėjimus priimti strateginius sprendimus;
- šneka valdomą telefono skambintuvą;
- šneka valdomą taksi iškvietuvą;
- mobiliąją sistemą, kuri kompiuterių ekranuose rodomą informaciją akliems ir silpnaregiams skaito balsu;
- interneto naujienų skaitytuvą, kai vartotojas pageidavimus pareiškia šnekėdamas;
- tarpkalbinį lietuvių–kinų kalbų komunikatorių.

Pasak profesoriaus, skambintuvas leis skambinimo funkcijas valdyti balsu, pavyzdžiui, kai yra tamsu ir nematyti ekrano, arba žmogus galės valdyti kompiuterius ir robotus būdamas nutolęs nuo jų kelių metrų atstumu.

Sintezatoriaus grupė (vadovas doc. Pijus Kasparaitis) kurs akliesiems labai pagelbėsiančius mobiliuosius sintezatorius, kurie skaitys nurodytus tekstus lietuviškai mobiliajame telefone.

Elektroninio teksto skaitytuvas jau yra sukurtas vykdant ankstesnį projektą LIEPA, tačiau jis tinka tik stacionariems kompiuteriams, o akliesiems aktualesnis būtų mobilusis sintezatorius, kuris galėtų keliauti kartu su jais.

Lietuvių šnekos atpažintuvo-sintezatoriaus teikiamomis paslaugomis galės naudotis ir kiti žmonės. Skaitytuvas, balsu skaitantis mūsų pasirinktas žinias internete, suteiks galimybę pailsinti akis ir naujienų klausytis vairuojant, einant pakeliui namo ar esant tamsioje patalpoje.

„Taip pat galima klausytis ne tik tekstų portaluose, bet ir bet kokio kompiuteriu užrašyto paskaitų konspekto ar kito panašaus asmeninio teksto. Galima pasinaudoti teksto įgarsinimo paslauga svetainėje RoboBraille.org ir susisintezuoti turimus asmeninius tekstus“, – pasakojo doc. P. Kasparaitis.

Dabar projekto LIEPA 2 sintezatoriaus kūrimo grupės užsiims jau veikiančios skaitytuvo programinės įrangos perkėlimu į judriąją aplinką – išmaniuosius telefonus, apyrankes, robotus ir planšetes.

Kaip sako prof. L. A. Telksnys, norint sukurti tokio lygio įrangą ir perkelti į ją lietuvių kalbą, reikia turėti daug daugiau lietuvių gyvosios šnekos ir lietuvių kalbos tekstų pavyzdžių. Tam tikslui kito semantikos projekto specialistai jau pateikė 1 mln. tekstynų. Garsyno grupė (vadovas prof. Vytautas Kardelis) bus atsakinga už tokių kiekių duomenų surinkimą, kad technologijos nepasimestų šioje tekstų ir kontekstų gausoje.

Siekama, kad projekto LIEPA2 metu sukurtomis paslaugomis nemokamai galėtų kasdien naudotis mokiniai, studentai, verslo atstovai, aklieji ir apskritai kiekvienas visuomenės narys

